

http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2019/48.pdf (дата звернення: 25.02.2024)

3. Volvo використовує VR для симуляції водіння. *Автогід*. URL: <https://autogid.pro/innovations/volvo-vykorystovuyue-vr-dlya-symulyatsiyi-vodinnya/> (дата звернення: 26.02.2024)

4. Попри виклики, віртуальна реальність має великий потенціал для майбутнього маркетингу. *Маркетингова агенція ILONLIA*. URL: <https://ilonlia.agency/%D0%B1%D0%BB%D0%BE%D0%B3/f/%D0%B2%D1%96%D1%80%D1%82%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0-%D1%80%D0%B5%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C-%D0%B2-%D0%BC%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B3%D1%83> (дата звернення: 27.02.2024)

5. Kozlovskiy S., Bolhov V., Yousuf A., Batechko A. Marketing analysis of the electromobile market as a factor in the innovation of the national economy. *Innovative Marketing* , 15(1), P. 42-53. doi:10.21511/im.15(1).2019.04

Герасименко С. С.,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри статистики,
ІТ та математичних методів в економіці;
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ

СТРУКТУРА ТА ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ РОЗРОБЛЕННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Прийняття обґрунтованих управлінських рішень є головною передумовою ефективної діяльності економіки. В ринковій економіці такі рішення можуть бути розроблені виключно на базі відповідного статистичного забезпечення. Воно має за мету організувати діяльність складових суб'єкту підприємницької діяльності (СПД) таким чином, щоб з одного боку за наданими ними даними керівництво СПД могло здійснювати аналіз поточної діяльності для виявлення та виправлення дії тих чинників, які негативно впливають на досягнення запланованих результатів. А з іншого боку – для стимулювання праці тих, хто найбільшою мірою сприяв забезпеченню досягнення та перевищення рівнів планових показників СПД.

Переважаюча частина публікацій, присвячених питанням підвищення ефективності діяльності СПД, містять загальні пропозиції щодо зміни організації та технології виробництва, які мають привести до економії витрат, а тим самим – згідно з теорією – до підвищення ефективності. Такі пропозиції слушні, але в більшості з них та ділянка, де має бути здійснено впровадження, не розглядається як складовий елемент системи, що нею є сучасний СПД.

Метою виконаного дослідження, результати якого подані в цій статті, є розроблення принципів побудови та обґрунтування структури інформаційної бази ефективного управління СПД.

Для її досягнення біли вирішені наступні завдання:

- узагальнений понятійний апарат щодо інформаційної бази ефективного управління СПД,
- обґрунтовані вимоги щодо мети функціонування інформаційної бази ефективного управління СПД,
- розроблені принципи побудови такої інформаційної бази,
- запропонована структура інформаційної бази ефективного управління яка розглядає СПД як систему,
- подані пропозиції щодо використання відповідних статистичних методів для організації та здійснення моніторингу діяльності СПД..

Забезпечення реалізації такого підходу до праці керівників різних ланок СПД вимагає [3]:

- розподілу за керівниками обов'язків, які б передбачували їх відповідальність не за виконання технологічних операцій, а за досягнення відповідного рівня ефективності на підлеглій ділянці,
- залучення до реалізації функцій управління СПД (організації, планування, контролю) керівників всіх ланок шляхом створення такої ієрархічної структури управління, за якої керівник вищої ланки знає, якою мірою його результати забезпечують керівники нижчих ланок,
- забезпечення можливості кожному керівникові СПД отримання в будь-який момент вичерпної інформації про поточну діяльність своєї та підлеглих ланок, що дозволило б йому мати обґрунтовану оцінку як власних управлінських рішень, так і рішень підлеглих менеджерів,
- забор'язання надання кожним з менеджерів згаданої вище інформації, що може бути зроблено в разі створення відповідного статистичного забезпечення для збирання, обробки, аналізу та подання в обумовлений термін, в стандартному вигляді, висновків про результати діяльності кожної ланки, окремих господарських блоків взаємопов'язаних ланок, з окремих напрямків діяльності та СПД в цілому.

Вирішення наведеного дозволить визначити не абстрактну “ефективність діяльності”, а “ефективність управлінських рішень”, що їх приймає і повинен виконувати кожний менеджер СПД.

Не вдаючись в деталі щодо кожного елементу окремих блоків інформаційної бази, функціонування якої в кожному СПД має враховувати особливості його організації та структури діяльності, наведемо перелік питань, на які попередньо треба дати відповідь, при створенні статистичного забезпечення:

1. Виходячи з наведеного вище, інформація про результати діяльності певної ланки потребують керівники двох рівнів – самої ланки та вищої, в підлеглості до якої знаходиться ця ланка. Потреби в інформації щодо цієї ланки в них різні, а тому і вимоги до обсягів, форми та структури інформації має сформулювати кожний з менеджерів.

2. На додачу, крім безпосередніх користувачів інформації, згаданих в п.1, є група менеджерів вищого рівня, які потребують узагальненої інформації про діяльність СПД, але в такому вигляді, щоб бачити внесок кожного менеджера нижчих рівнів не в абстрактну “ефективність діяльності”, а в досягнення кінцевої мети діяльності СПД, визначеної на певний період власниками СПД. Тобто, треба передбачати, що зміна мети буде вимагати поточних змін в організації статистичного забезпечення.

3. При створенні інформаційної бази слід враховувати наявність певної нормативно-правової бази управління, яка визначає обмеження в діяльності СПД – державні акти та закони, державні стандарти, відомчі інструкції. Врахування положень цих документів (що означає – використання інформації, що в них міститься) має супроводжувати відповідні інформаційні потоки, що їх продукуватиме статистичне забезпечення.

4. Одночасно, інформація повинна відповідати певним економічним і статистичним стандартам. В першу чергу, вона має містити такі показники, які зазвичай використовуються для характеристики подібних явищ. Але, може бути й так, що показники, які пропонуються теорією, не задовольняють вимог, поданих в пп.1 та 2. Це означає, що розробка відповідної системи показників також є одним з підготовчих етапів до створення статистичного забезпечення.

5. При цьому мають бути оцінені можливості існуючих джерел інформації для розрахунку показників з п.4. В разі відсутності на СПД форм звітності в т.ч. – оперативної, які б містили дані, необхідні для розрахунку показників, слід запроєктувати здійснення потрібного статистичного спостереження за певною діяльністю чи виробничою ділянкою [4].

6. Використання чи невикористання тих чи інших методів для аналізу інформації стосовно кожної функції управління – рішення, від якого взагалі залежить ефективність чи неефективність функціонування спочатку – статистичного забезпечення, а пізніше, як наслідок, - управління СПД.

7. Подання результатів дослідження в спосіб, що дозволяє ефективно скористатися ними в управлінні, є невід’ємною вимогою до інформаційної бази.

На нашу думку, для аналізу інформації, результати якого мають сприяти ефективному функціонуванню та управлінню СПД, найбільш придатні статистичні методи [2]. Це обумовлено тим, що об’єктом аналізу, в даному випадку, є: економічна система, яка складається з багатьох елементів, які виконують різні функції, наслідком чого стають різні – за формою та змістом – результати, що вимагає використання багатьох виконавців – людей та машин.

Тобто, йдеться про управління масовими процесами до аналізу яких придатні виключно статистичні методи. Тому, саме залучення цих методів дає можливість отримати кількісну характеристику щодо кожної функції управління, що в свою чергу дозволяє менеджерів отримати відповіді на 3 базові питання, що він їх потребує при розробці управлінських рішень:

1. Яким є сучасний стан тієї ситуації, відносно якої треба прийняти управлінське рішення?

Відповідь потребує використання системи взаємопов’язаних показників, роль і характер оцінки яких, зазвичай. Відрізняються між собою. Узагальнити ці

оцінки, кожна з яких характеризує окрему складову системи з врахуванням прямого та непрямого впливу інших складових, дозволяють статистичні методи.

2. Які причини обумовили стан системи, визначений в п.1?

Відповідь вимагає аналізу історії діяльності (економісти кажуть – тенденції розвитку) СПД – визначення та кількісної оцінки впливу зовнішніх та внутрішніх чинників на результат діяльності кожного елементу, блоку, виду діяльності та СПД в цілому.

3. Яких рівнів показників діяльності можна досягнути в майбутньому?

Відповідь на це питання полягає в розробці варіантів прогнозів розвитку СПД один з яких і береться за основу при складанні плану. Які саме методи прогнозування в яких випадках можуть бути залучені – про це детально написано в книжках з статистичного моделювання та прогнозування.

Наведені вище підходи до організації та здійснення управління СПД з використанням відповідної інформації є реалізацією концепції ефективного управління в умовах подальшого розвитку та інформатизації підприємницької діяльності. Наступним етапом цього напрямку дослідження має стати обґрунтування вибору низки певних статистичних методів для вирішення завдань ефективного управління, сформульованих в цій статті.

Список використаних джерел

1. Кулинич М. Б. Матвійчук І. О. Побудова обліково-аналітичного забезпечення системи управління підприємством з використанням цифрових технологій/ Тези доповідей Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія», м. Тернопіль, 2019. С. 272-274. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/37472/1/272.pdf>

2. Ковова І.С. Особливості побудови управлінського обліку підприємства на базі хмарних технологій/ Збірник наукових праць ДУІТ. Серія «Економіка і управління», 2023. Вун. 53, 2023. С.74-81 URL: <file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/em-edition-53-2023-article-8.pdf>

3. Пуцентейло П. Р. Аналітичне забезпечення діяльності підприємства/ Сталий економічний розвиток., 2015. №1. С.168-174. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sre_2015_1_27

4. Панченко О. М., Ждан В. М. Модель обліково-аналітичного забезпечення стратегічного розвитку підприємства / *Ефективна економіка*, ДДАЕУ, 2018. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6734>